

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про трубопровідний транспорт

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 29, ст. 139)

(Вводиться в дію Постановою ВР N 193/96-ВР від 15.05.96
ВВР, 1996, N 29, ст. 140)

(Із змінами, внесеними згідно із Законом
N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003, ВВР, 2004, N 15, ст.228)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності трубопровідного транспорту.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

магістральний трубопровід - технологічний комплекс, що функціонує як єдина система і до якого входить окремий трубопровід з усіма об'єктами і спорудами, зв'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька трубопроводів, якими здійснюються транзитні, міждержавні, міжрегіональні поставки продуктів транспортування споживачам, або інші трубопроводи, спроектовані та збудовані згідно з державними будівельними вимогами щодо магістральних трубопроводів;

промислові трубопроводи - всі інші немагістральні трубопроводи в межах виробництв, а також нафтобазові, внутрішньопромислові нафто-, газо- і продуктопроводи, міські газопровідні, водопровідні, теплопровідні, каналізаційні мережі, розподільчі трубопроводи водопостачання, меліоративні системи тощо;

технічний коридор - земельна ділянка, в межах якої прокладено систему трубопроводів і комунікацій;

виконавча зйомка - нанесення розташування об'єкта на план землекористування та на інші картографічні матеріали;

дефектоскопія внутрішньої порожнини трубопроводу - визначення, реєстрування або передавання геометричних, фізичних та інших параметрів трубопроводу і його антикорозійного покриття, які характеризують його технічну надійність, за допомогою комплексу приладів, що розміщуються всередині трубопроводу;

діагностика - комплекс технічних заходів щодо визначення технічних параметрів трубопроводу;

об'єкти трубопровідного транспорту - магістральні та промислові трубопроводи, включаючи наземні, надземні і підземні лінійні частини трубопроводів, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання, що забезпечують безпечну та надійну експлуатацію трубопровідного транспорту; (Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003)

охоронна зона - землі вздовж магістральних та промислових трубопроводів, навколо промислових об'єктів для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодженню, а також для зменшення їх негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля в цілому. (Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003)

Стаття 2. Система трубопровідного транспорту України

Систему трубопровідного транспорту України становлять:
магістральний трубопровідний транспорт;
промисловий трубопровідний транспорт.

Стаття 3. Законодавство про трубопровідний транспорт і його мета

Відносини в галузі трубопровідного транспорту регулюються Законом України "Про транспорт" (232/94-ВР), цим Законом та іншими актами законодавства України.

Відносини підприємств трубопровідного транспорту в Україні, власниками яких є інші держави, регулюються цим Законом у частині, яка не суперечить міждержавним договорам України.

Нормативні акти, що визначають правила проектування, будівництва, експлуатації, капітального ремонту та реконструкції об'єктів трубопровідного транспорту, організацію безпеки та охорони праці під час їх будівництва та експлуатації, пожежної, екологічної безпеки та санітарні норми є обов'язковими для підприємств, установ, організацій та громадян.

Метою законодавства про трубопровідний транспорт є регулювання відносин на всіх етапах створення та функціонування (проектування, будівництво, експлуатація, капітальний ремонт, реконструкція тощо) трубопровідного транспорту, встановлення гарантій безпеки життя та здоров'я населення, забезпечення охорони навколишнього природного середовища і національного багатства України від можливого негативного впливу під час експлуатації об'єктів цього виду транспорту.

Особливості застосування Закону України "Про підприємства в Україні" (887-12) щодо підприємств трубопровідного транспорту визначаються цим Законом, а також актами Кабінету Міністрів України, що видаються на його основі.

Стаття 4. Сфера дії Закону про трубопровідний транспорт

Дія цього Закону поширюється на відносини в галузі трубопровідного транспорту, призначеного для транспортування вуглеводнів, хімічних продуктів, води та інших продуктів і речовин з місць їх знаходження, видобутку (промислів), виготовлення або зберігання до місць їх переробки чи споживання, перевантаження та подальшого транспортування.

Особливості застосування цього Закону щодо функціонування промислового трубопровідного транспорту визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Суб'єкти правового регулювання відносин у галузі трубопровідного транспорту

Суб'єктами правового регулювання відносин у галузі трубопровідного транспорту є юридичні і фізичні особи, діяльність яких безпосередньо стосується:

оборони держави;

науково-дослідних, пошукових, проектно-конструкторських, експертних та інших інженерних робіт і послуг у цій галузі;

будівельних, будівельно-монтажних, спеціалізованих монтажних, ремонтних, налагоджувальних, пускових та інших робіт і послуг у

цій галузі;

експлуатації трубопроводів;
виробництва і поставок будівельних та конструкційних матеріалів, обладнання, машин, механізмів, контрольно-виміркових приладів та іншого обладнання для підприємств, їх об'єднань і організацій, діяльність яких пов'язана з проектуванням, будівництвом, комплектацією та експлуатацією об'єктів трубопровідного транспорту;

забезпечення захисту персоналу і населення, а також навколишнього природного середовища під час будівництва, експлуатації, капітального ремонту та реконструкції об'єктів трубопровідного транспорту;

забезпечення безпеки на трубопровідному транспорті;
зовнішньоекономічних відносин у сфері трубопровідного транспорту;

державного нагляду і контролю за будівництвом і експлуатацією об'єктів трубопровідного транспорту.

Стаття 6. Основні принципи державної політики у сфері трубопровідного транспорту

Основними принципами державної політики у сфері трубопровідного транспорту, враховуючи його пріоритетність в економіці України, є:

забезпечення надійного та безпечного функціонування трубопровідного транспорту;

забезпечення виконання першочергових завдань, спрямованих на підтримку обороноздатності держави;

координація науково-дослідних, пошукових, проектно-конструкторських, експертних та інших інженерних робіт і послуг у цій галузі;

сприяння реконструкції і модернізації діючих об'єктів, оснащення їх сучасним ефективним обладнанням, автоматизованими системами обліку і контролю тощо;

зменшення енергетичної залежності України від держав - експортерів традиційних енергоносіїв (нафти, газу та продуктів їх переробки);

додержання екологічної безпеки трубопровідного транспорту;
захист економічних інтересів України та законних інтересів підприємств і організацій трубопровідного транспорту;

забезпечення якісних та безпечних послуг при транспортуванні енергоносіїв та хімічних продуктів через територію України;

сприяння раціональному транспортуванню вуглеводнів, хімічних продуктів, води та інших продуктів і речовин;

сприяння міжнародному співробітництву у сфері трубопровідного транспорту.

Стаття 7. Трубопровідний транспорт як об'єкт власності

Магістральний трубопровідний транспорт має важливе народногосподарське та оборонне значення і є державною власністю України.

Приватизація, а також зміна власності державних підприємств магістрального трубопровідного транспорту забороняється.

Зміна форм власності промислового трубопровідного транспорту здійснюється згідно з чинним законодавством.

Стаття 8. Органи, що здійснюють державне управління у сфері

трубопровідного транспорту

Державне управління у сфері трубопровідного транспорту здійснюють центральні та місцеві органи державної виконавчої влади, представницькі органи та органи місцевого самоврядування в межах їх компетенції відповідно до чинного законодавства України.

На особливий період безпосереднє керівництво підприємствами трубопровідного транспорту та контроль за їх діяльністю забезпечуються органами Міністерства оборони України.

Стаття 9. Відносини підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту з місцевими органами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями

Місцеві органи державної виконавчої влади, представницькі органи та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень:

погоджують розміщення споруд та інших об'єктів трубопровідного транспорту на землях, наданих у користування підприємствам трубопровідного транспорту згідно із Земельним кодексом України;

вживають заходів щодо безпеки експлуатації підприємствами, установами та організаціями об'єктів трубопровідного транспорту;

беруть участь у складанні та узгодженні планів захисту персоналу і населення, спільних заходів щодо виконання робіт в умовах надзвичайного стану;

забезпечують оповіщення та інформування населення про заходи захисту і правила поведінки в умовах надзвичайного стану, а також під час експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту із залученням до цієї роботи спеціалістів підприємств трубопровідного транспорту;

приймають від підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту матеріали виконавчої зйомки і надають їх іншим підприємствам, установам та організаціям у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Роботи, пов'язані з ліквідацією і попередженням аварійних ситуацій на діючих трубопроводах, виконуються негайно з повідомленням про це відповідних органів державної виконавчої влади, представницьких органів та органів місцевого самоврядування, територіальних штабів Цивільної оборони України.

Місцеві органи державної виконавчої влади, представницькі органи та органи місцевого самоврядування, власники землі і землекористувачі, що сприяють відведенню земель під об'єкти трубопровідного транспорту, рішення про будівництво яких було прийнято у встановленому чинним законодавством України порядку, мають пріоритетне право на забезпечення продуктами транспортування.

Взаємовідносини суб'єктів, яким передано в управління об'єкти трубопровідного транспорту, лінії електропередач, зв'язку, залізниці, автомобільні дороги та інші комунікації, що проходять в одному технічному коридорі або перетинаються, здійснюються на основі договорів, якими передбачаються права і обов'язки сторін щодо проведення спільних заходів, спрямованих на підвищення надійності експлуатації споруд та об'єктів трубопровідного транспорту.

Підприємства, установи та організації, що експлуатують

трубопроводи, які підпорядковані різним відомствам, але розташовані в одному технічному коридорі, повинні узгодити умови їх експлуатації, а також мати погоджений з Міністерством оборони України та Штабом Цивільної оборони України план взаємодії і взаємодопомоги під час виконання робіт в особливий період.

Стаття 10. Контроль у сфері трубопровідного транспорту

Контроль у сфері трубопровідного транспорту спрямовується на забезпечення додержання вимог законодавства про трубопровідний транспорт органами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності та видів діяльності і громадянами.

Державний контроль у сфері трубопровідного транспорту здійснюється відповідними міністерствами та відомствами, органами державного нагляду і контролю та іншими спеціально уповноваженими на те державними органами, а також представницькими органами та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства України.

Стаття 11. Землі трубопровідного транспорту

До земель трубопровідного транспорту належать земельні ділянки, на яких збудовано наземні і надземні трубопроводи та їх споруди, а також наземні споруди підземних трубопроводів.

Уздовж трубопроводів встановлюються охоронні зони. Земля в межах охоронних зон не вилучається, а використовується з обмеженнями (обтяженнями) відповідно до закону або договору. Порядок встановлення, розмір та режим використання охоронної зони об'єкта трубопровідного транспорту визначаються законодавством України. (Частина друга статті 11 в редакції Закону N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003)

Стаття 12. Основи господарської діяльності підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту

Господарська діяльність підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту визначається цим Законом та іншими актами законодавства України.

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту здійснюють приймання, збереження, перевантаження і транспортування трубопроводами, у тому числі з метою транзиту, вуглеводнів, хімічних продуктів, води та інших продуктів і речовин на основі договорів з урахуванням економічної ефективності та пропускної спроможності магістральних трубопроводів.

Економічні та соціальні відносини підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту, що виникають у процесі їх діяльності, ґрунтуються на принципах взаємної вигоди.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту регулюється актами законодавства України, що регламентують зовнішньоекономічні відносини.

Стаття 13. Ліцензування та сертифікація робіт на трубопровідному транспорті

Діяльність, пов'язана з проектуванням, будівництвом, ремонтом та експлуатацією об'єктів трубопровідного транспорту, здійснюється на підставі спеціального дозволу (ліцензії) і підлягає обов'язковій сертифікації. Ліцензії видаються уповноваженими на те центральними органами державної виконавчої влади у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Організаційна структура підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту

Організаційна структура підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту залежить від покладених на них завдань, визначається самими підприємствами, установами та організаціями і затверджується органами, що здійснюють управління майном цих підприємств. Ці органи визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Екологічна експертиза на трубопровідному транспорті

Для визначення екологічної безпеки під час розміщення, будівництва нових і реконструкції діючих об'єктів трубопровідного транспорту, а також під час їх експлуатації проводиться обов'язкова державна екологічна експертиза у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 16. Права та обов'язки підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту мають право:

контролювати виконання робіт, визначених Правилами охорони магістральних трубопроводів, що затверджуються Кабінетом Міністрів України;

порушувати питання про притягнення проектних організацій до відповідальності за помилкові проектні рішення в порядку, встановленому законодавством України;

на пріоритетне забезпечення на їх вимогу матеріально-технічними ресурсами в необхідних обсягах, асортименті та належної номенклатури через систему державного замовлення;

на енергозабезпечення об'єктів трубопровідного транспорту за першою категорією надійності;

вимагати від будівельних підприємств проведення передпускової діагностики, дефектоскопії внутрішньої порожнини трубопроводу та виконавчої зйомки;

формувати спеціальні підрозділи з бронюванням персоналу служби експлуатації та ремонту трубопроводів для підвищення їх надійності та технічного прикриття в особливий період.

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту зобов'язані забезпечувати:

постачання споживачам вуглеводнів, хімічних продуктів, води та інших продуктів і речовин відповідно до умов договорів;

дотримання діючих норм і правил безпеки та технічної експлуатації трубопроводів, правил пожежної охорони та охорони навколишнього природного середовища;

приймання в експлуатацію об'єктів, побудованих без порушень будівельних норм і правил;

діагностичний контроль за станом трубопроводів діючими

засобами згідно з правилами технічної експлуатації та нормативними актами з діагностики;

технічне перезасвідчення об'єктів трубопровідного транспорту після досягнення ними амортизаційного строку служби у разі передчасного старіння, спрацьованості і часткової втрати надійності та безпеки;

консервацію трубопроводів, що з тих чи інших причин не функціонують більше одного року, із забезпеченням постійного технічного нагляду за станом трубопроводів з метою підтримки їх експлуатаційної придатності;

передачу матеріалів виконавчої зйомки, оформлених у встановленому порядку будівельно-монтажними організаціями і замовником, місцевим органам державної виконавчої влади і органам місцевого самоврядування для нанесення їх на районні карти землекористування, які у встановленому порядку надають відомості про місцезнаходження трубопроводів заінтересованим підприємствам, установам та організаціям;

створення спеціалізованих формувань для проведення ремонтно-відбудовчих робіт на випадок аварії чи катастрофи на трубопроводах;

вжиття негайних заходів щодо ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, які призвели до порушення роботи підприємств трубопровідного транспорту, і повідомлення про це відповідних органів державного нагляду та контролю, територіальних штабів Цивільної оборони України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, а також місцевих органів державної виконавчої влади, представницьких органів та органів місцевого самоврядування;

відшкодування власникам землі і землекористувачам заподіяної шкоди під час ліквідації аварій і проведення ремонту;

складання з місцевими органами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування спільних планів заходів, пов'язаних із виконанням робіт в умовах надзвичайного стану;

охорону об'єктів трубопровідного транспорту.

Стаття 17. Моніторинг на трубопровідному транспорті токсичних хімічних продуктів, зріджених вуглеводневих газів та широкої фракції легких вуглеводнів

Підприємства трубопровідного транспорту зобов'язані здійснювати моніторинг поставок трубопроводами токсичних хімічних продуктів, зріджених вуглеводневих газів та широкої фракції легких вуглеводнів.

Збір, обробка, збереження та аналіз інформації про стан транспортування трубопроводами токсичних хімічних продуктів, зріджених вуглеводневих газів та широкої фракції легких вуглеводнів здійснюються відповідними органами державної виконавчої влади в межах єдиної системи державного моніторингу відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 18. Організація роботи підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту в умовах надзвичайного стану

До переліку робіт, які виконуються в умовах надзвичайного стану, включаються роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків

стихійного лиха (повені, пожежі, замети тощо), аварій та катастроф, які призвели до порушення роботи трубопровідного транспорту.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, які виявили пошкодження трубопроводу чи вихід (витікання) продукту, що транспортується, зобов'язані терміново повідомити про це підприємство, що експлуатує трубопровід, або місцеві органи державної виконавчої влади чи представницькі органи та органи місцевого самоврядування.

Підприємства, установи та організації трубопровідного транспорту разом з місцевими органами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування, на підпорядкованій території яких прокладено трубопроводи, з уповноваженими Міністерством оборони України органами, іншими заінтересованими підприємствами та організаціями розробляють плани спільних заходів щодо забезпечення умов безаварійної експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту і виконання робіт в умовах надзвичайного стану, які погоджуються з територіальними штабами Цивільної оборони України.

Інформування населення щодо виникнення умов надзвичайного стану здійснюють місцеві органи державної виконавчої влади.

Плани спільних заходів щодо взаємодії в умовах надзвичайного стану затверджуються відповідними органами державного нагляду і контролю, а також місцевими органами державної виконавчої влади, представницькими органами та органами місцевого самоврядування.

Підприємства трубопровідного транспорту розробляють і затверджують плани ліквідації можливих аварій, які переглядаються щорічно в разі заміни технологічного обладнання.

З метою зміцнення обороноздатності України та забезпечення взаємодії підприємств трубопровідного транспорту із спеціалізованими частинами Міністерства оборони України в ході виконання робіт в умовах надзвичайного стану при органах, що здійснюють управління майном цих підприємств, створюється представництво Міністерства оборони України.

На особливий період представництво Міністерства оборони України створюється також при відповідному центральному органі державної виконавчої влади, яке виконує функції органу державного управління магістральних нафтопродуктопроводів.

Стаття 19. Охорона об'єктів трубопровідного транспорту

Охорона об'єктів магістрального трубопровідного транспорту здійснюється спеціальними відомчими підрозділами цих підприємств, порядок роботи яких визначається Правилами охорони магістральних трубопроводів, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Охорона (у тому числі пожежна) найбільш важливих об'єктів трубопровідного транспорту, включаючи лінійну частину, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, здійснюється також органами Міністерства внутрішніх справ України на договірних засадах.

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства про трубопровідний транспорт

Порушення законодавства України про трубопровідний транспорт тягне за собою встановлену законодавством України дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність.

Відповідальність за порушення законодавства про

трубопровідний транспорт несуть особи, винні у:
недотриманні вимог Правил охорони магістральних
трубопроводів;

навмисному пошкодженні, руйнуванні та розкраданні обладнання
об'єктів трубопровідного транспорту, крадіжках товарної продукції,
що транспортується трубопровідним транспортом, а також у завданій
навколишньому природному середовищу шкоді;

допущенні браку в процесі випуску неякісних будівельних та
конструкційних матеріалів, комплектуючого обладнання об'єктів
трубопровідного транспорту;

чиненні перешкод щодо виконання робіт (заходів), пов'язаних з
попередженням та ліквідацією наслідків стихійного лиха, аварій та
катастроф органами державної виконавчої влади, підприємствами,
установами та організаціями, а також окремими громадянами;

недотриманні правил безпеки підприємствами трубопровідного
транспорту, в тому числі екологічної безпеки;

невиконанні розпоряджень та приписів органів, які здійснюють
державний контроль і нагляд;

невиконанні погоджених планів взаємодії під час здійснення
робіт в умовах надзвичайного стану.

Законодавством України може бути встановлена відповідальність
і за інші порушення законодавства про трубопровідний транспорт.

Підприємства, установи та організації, які виготовляють і
поставляють для об'єктів трубопровідного транспорту обладнання,
труби та інше устаткування, несуть відповідальність за його якість
і технічний рівень відповідно до діючих стандартів, а також за всі
приховані дефекти, виявлені в процесі експлуатації об'єкта, і
відшкодовують у зв'язку з цим підприємствам трубопровідного
транспорту заподіяну шкоду згідно з чинним законодавством України.

Будівельно-монтажна організація протягом першого року
експлуатації об'єкта трубопровідного транспорту має за свій
рахунок усунути виявлені в процесі експлуатації дефекти
будівельно-монтажного характеру.

Стаття 21. Відшкодування шкоди та витрат

Місцеві органи державної виконавчої влади, представницькі
органи та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи
та організації, а також громадяни зобов'язані відшкодувати завдану
підприємствам трубопровідного транспорту шкоду в порядку та
розмірах, визначених чинним законодавством України.

Підприємства, установи та організації трубопровідного
транспорту згідно з чинним законодавством України відшкодовують
витрати підприємствам, установам і організаціям, які брали участь
у ліквідації наслідків аварій, що виникли в умовах надзвичайного
стану на об'єктах трубопровідного транспорту, а також шкоду,
завдану власникам землі і землекористувачам. Шкода, заподіяна
здоров'ю, а також майну громадян внаслідок аварій на зазначених
об'єктах, підлягає відшкодуванню в повному обсязі за рахунок
підприємств, установ та організацій трубопровідного транспорту.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 15 травня 1996 року
N 192/96-ВР